



התאגדות המרכזים
הקהילתיים בישראל | Israel Federation of
Community Centers

מחברים קהילות

מחברים קהילות

התאגדות המרכזים הקהילתיים בישראל • גיליון מספר 8 • ניסן תשע"ה • מרץ 2015

דבר המנכ"ל

בין חינוך לפסח

מהי, למעשה, ההגדה של פסח? לימוד היסטורי של יציאת מצרים תוך שינון, הבנה וזיכרון של האירוע המכונן הזה, לימוד הפיכתו של עם עבדים לבני חורין, החדרת האמונה במי שהוציאנו ממצרים ועשה לנו נסים ונפלאות והביאנו אל הארץ המובטחת.



ההגדה של פסח היא, אם כן, כלי לימודי. יש בה היבטים חינוכיים רבים, הבאים לידי ביטוי במבנה ההגדה ובתוכנה:

שאלת שאלות: זהו הבסיס החשוב ביותר בחינוך אדם לפיתוח אינטלקטואלי. רבים מהסיפורים בהגדה פותחים בשאלות המבהירות לנו היטב את הזיכרון. וכן, אחד מי יודע.

למידה מתוך שמחה: ההגדה משולבת בשירה, באהבה, בכבוד, ביחס לכל אדם, לכל אורח, לכל ילד וטף, תוך שילוב שירה.

דיאלוג: אחד הכלים המשמעותיים היום בהצלחה הוא הדיאלוג. מתן אפשרות לכל אחד להתבטא, לשאול, לברר ולשוחח. ההגדה מעוררת לדו-שיח ולרב-שיח מתמידים.

ייחודיות מתוך אחדות: לכל אחד תכונות אחרות מחברו, כך חכם, רשע, תם ושאינו יודע לשאול, אך לכל אחד, לכל יצור בעולם, יש נקודות אור, יש מקור גאווה כלשהו.

שיתופיות ועבודת צוות: מנהל שהוא מנהיג יודע, כי יצליח להוביל את עובדיו לרום הפסגה רק אם ינחיל להם תחושה של שיתופיות בחשיבה, בקביעת היעדים והתהליכים. האחריות חלה על כל עובד ועובד. עבודת צוות מביאה לפריון אינטלקטואלי ולשפע של תוצרים.

הבנת הנקרא: הבסיס החשוב ביותר בלמידה הוא הבנת הטקסט הנלמד, תפילה שבה המילים והמשפטים מובנים. לימוד תורה וידיעתה מבוססים בעיקר על הבנת המילים, המשפטים והמושגים. ככל שאדם לומד יותר מילים ומבין את משמעותם, הרי ששפתו עשירה יותר.

מתמטיקה - חשבון בסיסי: המתמטיקה נחשבת כאחד מאבות המדע, כלי חשוב בעיצוב האדם האינטלקטואלי.

(המשך בעמוד הבא)

משולחן יושב הראש

חברי התאגדות יקרים,



אנו עומדים בפתחו של האביב ובערבו של חג הפסח, המסמל יותר מכל את ההתחדשות והצמיחה, התחדשות המבוססת על יצירה עשירה המתקיימת לאורך שנים, זוהי יצירת הקהילה והמרכז הקהילתי.

בחודשים האחרונים, שבהם אני עומד בראש הוועד המנהל של ההתאגדות, אני לומד ומעמיק במרקם העשיר ורב הגוונים של עולם המרכזים הקהילתיים בישראל.

בעולם זה המרכז הקהילתי מהווה עוגן למערכת חינוך וקהילה מתכללת, הרואה את הילדים, הנוער והמבוגרים כמערכת קהילתית שלמה, אשר אחת החוליות המרכזיות שלה היא מערכת החינוך הפורמלית.

השילוב עם מערכת החינוך הבלתי פורמלית יוצר מערכת אחת רב-גילית ורב-תחומית, שבה שתי המערכות מניעות זו את זו כגלגלי שיניים.

חינוך וקהילה הם תחומים דינמיים וטוב שכך. התחדשות באשר היא - מבורכת.

ואולם, כשם שעובות השנה המתחלפות מסמנות התחדשות וצמיחה מתוך קיום איתן ומבוסס, עלינו לדאוג לכך שהמערכות הקהילתיות, באשר הן, תמשכנה לפעול ולהפעיל את הקיים וכמובן - לחדש ולהתחדש.

אני רואה בהתאגדות ובחבריה כלי מרכזי ביצירת השיתוף לשם חיזוק בבחינת השלם גדול מסך חלקיו.

חג שמח לכם ולבני ביתכם,

רוני קובלסקי,

יו"ר הוועד המנהל

ברכות חמות ולבביות לחברתנו אסתר סלע,
ממייסדי ההתאגדות, היוצאת לדרך חדשה.
בהצלחה ורוב ברכות!



מפעל האצות וההתיישבות באזור. היום הסתיים בקיבוץ נאות סמדר ובלמידה על המודל הקהילתי שלהם.

במקביל לפעילות ולחשיפה המרתקת לה זכו העמיתים, הוקדש זמן ללימוד משותף, לעבודה ולשיחה על המיזמים העולמיים שבהם העמיתים מעורבים. בפרויקט העמיתים - רשת מנהיגות עולמית שותפים 25 מרכזים קהילתיים יהודיים מ-11 מדינות ברחבי העולם, אשר שוקדים על בניית שבעה מיזמים עולמיים והפעלתם. מכל מרכז משתתפים בתכנית שני עמיתים, מנהלים וחברי הנהלה בכירים, וכן צוות המרכז העובד על קידום המיזם העולמי. הפרויקטים פועלים לפיתוח תחומי תוכן מגוונים בהם: אקולוגיה ושימור סביבתי, עבודה עם בעלי צרכים מיוחדים בקהילה, פיתוח מנהיגות בני נוער במחנות קיץ, ועוד. כל הפרויקטים מפתחים תכנית לימודים ממוקדת בשילוב עמיות יהודית (Jewish Peoplehood).



משתתפי הסמינר בביקור בערבה

בתחילת נובמבר 2015 יתכנסו כל העמיתים בפעם השנייה בכנס אשר יערך במלון יהודה, בירושלים. הכנס יערך בצמוד לכנס העולמי התשיעי של JCC Global, אשר יתקיים ב-3-6 בנובמבר, אליו יגיעו משלחות של מנהלים וחברי הנהלה בכירים של מרכזים קהילתיים יהודיים מכל רחבי העולם. תהיה זו הזדמנות ייחודית לחזק את תנועת המרכזים הקהילתיים היהודיים העולמית, להיחשף לעבודת הפרויקטים של העמיתים, לבחון דרכים להטמעת רעיון העמיות היהודית במרכזים הקהילתיים ולחזק את רשת המנהלים וחברי הנהלה הבכירים במרכזים.

בהגדה יש שימוש רב במספרים: ארבע קושיות, כנגד ארבעה בנים דיברה תורה, ארבע כוסיות, ארבעה לשונות גאולה, עשר מכות, אחד מי יודע ועד שלוש עשרה מי יודע.

תהליכי למידה: בהגדה שפע של סיטואציות לימודיות. המצווה של למידה מוטלת על כולם - אל יגיד אדם יודע אנוכי. כל הזמן יש ללמוד, אפילו כולנו חכמים, כולנו נבונים... מצווה עלינו לספר ביציאת מצרים. הסיפור והמעשה הם חלק מהלמידה... מעשה ברבי אליעזר... שהיו מסובין בבני ברק. גיוון הדרכים בקריאת ההגדה, יחד, בשירה וכל אחד לחוד.

חינוך למידות: הלמידה חייבת להיות משולבת עם חינוך למידות, שהרי דרך ארץ קדמה לתורה. ההגדה מדגישה מידות, כמו: הכנסת אורחים: כל דכפין ייתי וייכול; געגועים לארץ ישראל, לשנה הבאה בירושלים; הקשבה לכולם; התודה והברכה הם עקרונות חשובים מאוד ביחסים שבין אדם לחברו: לפיכך אנחנו חייבים להודות... להלל... לשבח... ונאמר לפניו שירה חדשה... הודו לה' כי טוב... אודך כי עניתני... חשיבות התפילה והבקשה לקב"ה: וישמע ה' את קולנו... קיום הבטחה: ברוך שומר הבטחתו לישראל. התייחסות חיובית לכל אדם. ראייה זו ברוכה וחשובה: אלו מעלות טובות לקב"ה עלינו... דיינו. ההומור - כלי מאוד חשוב בכל אירוע, וכמובן - אירוע הלימוד המרכזי חד-גדיא. (מבוסס על מאמרו של ד"ר יחיאל שרמן - אוניברסיטת בר אילן).

מאחלת לכולנו הרבה לימוד ויצירה,

חג אביב כשר ושמח,

אתי איסלר

קשרי חוץ



סמינר עמיתים בחבל אילות ואילת

ההתאגדות שותפה פעילה ב-JCC Global - ארגון המרכזים הקהילתיים היהודיים העולמי. במסגרת זו, התקיים בחודש פברואר האחרון סמינר בן יומיים, במהלכו ביקרו המשתתפים בחבל אילות ובעיר אילת, נפגשו עם ראש עיריית אילת, מר יצחק הלוי, ושמעו ממנו על מאפייניה הייחודיים של העיר, על המרקם האנושי והאתגרים הניצבים בפני העיר. ד"ר דרורי גניאל, ראש מינהל שח"ק (שירותים חברתיים, חינוך וקהילה) בעירייה דיבר על הראייה הרב-מערכתית ועל אופן התמודדות העירייה עם האתגרים הייחודיים, על הצלחתם בתחום העבודה הקהילתית ועל השילוב בין החינוך הפורמלי לבלתי פורמלי. ביום השני, התארחו המשתתפים במספר יישובים וקיבוצים ייחודיים לחבל אילות. בקיבוץ קטורה שמעו סקירה מרתקת מפי אודי גת, ראש המועצה ועמית בתכנית, אודות ההתחדשות האנרגטית בחבל, פיתוח אנרגיה סולארית,



ציור של לובה, אמנית המציירת בפה, צמחה בסדנה

הפורום נולד מתוך הצורך הקיים בקרב המנהלים להעשיר את הידע בתחום הניהול והקהילה, תוך כדי שיח עמיתים ולמידה מאנשי מקצוע. בפורום משתתפים 14 מנהלים מבאר שבע, בת ים, רחובות, ראשון לציון, אריאל, רעננה, כפר סבא ותל אביב. חברי הפורום נפגשים אחת לחודש ליום למידה שיש לו פרקים קבועים: הצגת עשייה ייחודית על ידי אחד מחברי הפורום, הרצאה מקצועית ודיון בדילמה מקצועית. המפגש הראשון הוקדש לתיאום ציפיות, שבו בדקנו מול החברים על מה הם מבקשים להתמקד. בין הנושאים שהועלו: תפיסת תפקיד, בינוי קהילה, החברה האזרחית ומיקומו של המרכז הקהילתי, ניהול תקציבי, שיווק ופיתוח משאבים. ממשובי האמצע שקיבלנו עולה, שחברי הפורום מוצאים בו הזדמנות טובה להביא את עצמם להתלבט ולהתחבט ביחד, ללמוד זה מזה ולקדם אפשרויות של שיתוף פעולה בעתיד.

"זוהי שנה ראשונה לפעילותו של הפורום", אומרת אורנה סטרוטי, מנהלת המחלקה למרכזים קהילתיים בעיריית בת ים, החברה לתרבות, פנאי וספורט, שהיא גם מנהלת הפורום. "בסוף השנה נקיים הפקת לקחים ונקדם פורומים נוספים לבעלי תפקידים נוספים במרכזים הקהילתיים. אנו פותחים שערינו גם לחברים מהחברה למתגייסים לקחת חלק פעיל, לומד ומלמד בפורום."

מהנעשה במרכזים



סדנה רב-תחומית לילדים מצטיינים באמנות חזותית

מרכז קהילתי ע"ש אלי כהן בכפר סבא פרויקט המצוינות באמנות, הפועל במרכז הקהילתי ע"ש אלי כהן בכפר סבא, בניהולו של דני סובעי, הוא פרויקט עירוני, שאותו מוביל האגף לתרבות, נוער וספורט, בשותפות עם אגף החינוך, באישור ובברכת המפקחת על האמנות במשרד



החינוך. התכנית פועלת כבר ארבע שנים וזוכה להצלחה מרובה. "מקבוצה אחת יש לנו היום שלוש קבוצות וארבע מתוכננות לשנה הבאה", אומר דני סובעי, מנהל המרכז הקהילתי.

מטרת התכנית היא בניית גרעין של יוצרים צעירים שיתפתחו בתחום האמנות באמצעות תכנית לימודים רב-תחומית "נבחרת אמנים צעירים". במסגרת התכנית התלמידים נחשפים לחומרי יצירה ולטכניקות שאין באפשרותם להתמחות בהם בבתי הספר. הם מפתחים חשיבה יצירתית וכושר התבוננות בסביבה הקרובה, תוך התייחסות לעולם הגירויים הוויזואליים הסובבים אותנו; הם מכירים אמנים ומושגים באמנות ויוצרים במגוון חומרים. "במהלך השנה נערכים מפגשי יצירה בטבע, שבהם אנו יוצאים לצייר, לצלם וליצור בפארק העירוני. מתקיימים ביקורים במוזיאונים, מפגשים והרצאות", מסביר סובעי.

התלמידים מגיעים לסדנה לאחר קבלת המלצות על ידי מורי האמנות בבתי הספר. המפגשים מתקיימים ברובם במרכז הקהילתי, פעם בשבוע, בשעות אחר הצהריים. המשתתפים עובדים בקבוצות קטנות וכן במליאה וזוכים לחוויה אמנותית מעצימה ומעשירה.

אחת האמנויות שהחלה דרכה בסדנה, התפתחה וצמחה היא לובה, אמנית המציירת בפה.



כמיטב המסורת התקיים גם השנה יריד מפעלי הקיץ במרכז הקהילתי בית דני, שבשכונת התקווה. היריד הססגוני נערך בשיתוף עיריית תל אביב-יפו, האגף לקהילה, נוער וספורט והחברה למתנ"סים.

ביריד הוצגו אפשרויות לפעילויות חדשניות לקיץ. מנהלי מרכזים קהילתיים, רכזים ומנהלי קייטנות מכל הארץ הגיעו ליריד, למדו ולקחו איתם הביתה רעיונות ותובנות. היו אף כאלה שחתמו עיסקאות במקום וזכו להנחה של 10%.



מימין - עודד חוברה, מנהל אגף קהילה, נוער וספורט בעיריית תל אביב ומ"מ יו"ר הוועד המנהל של ההתאגדות. משמאל - שלמה רואימי, מנהל מרכז קהילתי בית דני.

מתוך הרצאתה של לאה כץ, מנהלת השתלמויות והדרכות, בפורום המנהלים:

העברת מסר ממוקד ובעל עוצמה - כיצד?

רוצים להעביר מסר ממוקד ובעל עוצמה? מעוניינים שקהל המאזינים יקשיב בעניין, שתוכלו להשפיע על שותפים פוטנציאליים? הכנו כמה טיפים עבורכם בנושא זה:

ראשית, יש לברר מה הקהל שלכם יודע בנושא, מה הוא רוצה לדעת, מה הוא צריך לדעת, מה הרקע שלו לנושא ומה היחס למציג. במקביל, עליך, המציג, לחשוב מה ברצונך שהקהל שלך ידע, ירגיש ויעשה בעקבות הדברים.

להעברת מסר ממוקד ועוצמתי יש שישה רכיבים עיקריים:

1. המילים, טון הדיבור ושפת הגוף.
 - המילים צריכות להיות חיוביות, ברורות, מלוות בסיפורים, בדימויים ובשאלות.
 - הקול - בעל עוצמה, בקצב ובגובה ראויים, עם רווח בין המילים.
 - שפת הגוף יציבה, שמירה על קשר עין, הפגנת ביטחון עצמי ושימוש במרחב העומד לרשותך, הדובר.
2. בהירות: המסר חייב להיות חד ומשכנע, תוך מתן הרגשה לאדם שמונח שהוא הכי חשוב.
3. שמירה על רצף בתקשורת.
4. שימוש בארבע שפות:
 - שפה חזותית - התרגשות ואנרגיה.
 - שפה שמיעתית - פשוטה להבנה. ברורה.
 - שפת העובדות - ביסוס וגיבוי המסר.
 - שפת התחושות - העברת רגש, יצירת תקשורת בין-אישית.
5. להט אמיתי: על הדובר להתחבר לדאגות של הקהל, לשדר מסר של עתיד טוב יותר, לפנות באופן אישי לקהל, להעביר מסרים ערכיים.

6. הנעה לפעולה: אדם מוכן להיות מובל רק אם הצטרפתם אליו קודם. לכן חשוב לתת דוגמה אישית, לפרגן, להעצים, לצחוק על עצמך ולהבהיר מהי הפעולה הנדרשת.

התמודדות עם פחד קהל: כיצד אפשר להתמודד עם פחד כזה? באמצעות חזרות על הדברים, אמונים רבים, נשימה, העברת השרביט לקהל, טכניקות הרפיה, הימנעות מהצורך להרשים, יצירת קשר אישי עם אנשים לפני תחילת הדברים, הגעה קודם למקום לצורך בדיקת הציוד, הכנה מנטלית.

ועוד גורם לדאגה - **החשש משאלות מכשילות.** התגובה להן צריכה להיות מקצועית, אפשר לומר "אין לי תשובה, אבדוק ואחזור אליך". חשוב להימנע מהתנצחויות, להיות מודעים למסגרת הזמן והעיקר להעביר את המסר ברגישות ובנחישות ואז פוחת הסיכוי לשאלות מכשילות.

בהצלחה!

התאגדות המרכזים הקהילתיים בישראל

ת.ד. 2378, ירושלים 9102301

טלפון: 073-2870246; פקס: 073-2870444

דוא"ל: office@ifcc.org.il

www.ifcc.org.il